

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 08.02.2006
KOM(2006) 40 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

**KETVIRTOJI NACIONALINĖ EUROPOS BENDRIJOS ATASKAITA DĖL JT
BENDROSIOS KLIMATO KAITOS KONVENCIJOS**

(ataskaita, reikalaujama pagal Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos 12
straipsnį)

{SEK(2006) 138}

Turinys

1.	Santrauka.....	3
1.1.	Nacionalinės aplinkybės.....	4
1.2.	Šiltnamio efektą sukeliančių dujų inventorių	4
1.3.	Politika ir priemonės	4
1.4.	Planai.....	5
1.5.	Pažeidžiamumo įvertinimas, klimato kaitos poveikis ir prisitaikymo priemonės.....	6
1.6.	Moksliniai tyrimai ir sistemingas stebėjimas.....	6
1.7.	Finansiniai ištekliai ir technologijos perdavimas.....	7
1.8.	Švietimas, mokymas ir visuomenės informavimas.....	7

1. SANTRAUKA

Ketvirtoji nacionalinė Europos bendrijos ataskaita yra parengta pagal Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos (JTBKKK) 12 straipsnį.¹

Nepaisant to, kad ES-25 šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisija sudaro tik 14 % tokios emisijos pasaulyje, ji deda daug pastangų siekdama sustabdyti klimato kaitą. Griežta valstybių narių vidaus politika papildė ES išipareigojimą būti pavyzdžiu kitiems, kuris, pasinaudojant visapusiška politinių ir teisinių priemonių sistema ES lygmeniu, įgyvendinamas Europos klimato kaitos programoje (EKKP). Kiekviena valstybė narė vykdo papildomus veiksmus – jie yra aptariami šalių pateiktose ataskaitose. Į EKKP įtraukti visi ekonomikos sektoriai – joje apibrėžiama politika, susijusi su namų ūkiu, pramonės, prekybos ir transporto sektoriais.

ES klimato politika bus vykdoma ir po 2012 m. Didžioji dalis jau vykdomos ES politikos bus labai reikšminga ir pasibaigus Kioto protokolo pirmojo išipareigojimo laikotarpiui. ES prekybos šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimais sistema bus automatiškai pratęsta po 2012 m. 2005 m. spalio mėn. buvo pradėtas antrasis Europos klimato kaitos programos etapas, apimantis anglies dvideginio surinkimą ir saugojimą, keleivinio kelių transporto priemones, aviaciją ir strategiją, kuria siekiama prisitaikyti prie klimato kaitos poveikių. Šiomis politikos priemonėmis, kuriomis parodoma, kad ES yra pasiryžusi įveikti klimato kaitą ir tikisi, kad visos jos institucijos, verslo įstaigos ir piliečiai atliks numatytas funkcijas, suteikia tvirtas, ilgalaikes gaires pramonei, valstybių narių vyriausybėms ir platesnei tarptautinei visuomenei.

Europos Komisija išipareigojo įgyvendinti šias priemones siekdama sustabdyti klimato kaitą ir kartu atsižvelgia į tokių veiksmų įtaką ES ekonominiam vystymuisi ir piliečių gerovei. Taigi Komisija apžvelgs pažangą ir išnagrinės naujus veiksmus, kad būtų galima sistemingai pasinaudoti nebrangiomis ir Lisabonos strategiją atitinkančiomis emisijos mažinimo galimybėmis².

Europos Komisija pasiūlė strategiją tolesniems veiksams po 2012 m., kuria pabrėžiama platesnio šalių ir sektorių įtraukimo, mažai anglies naudojančių technologijų plėtros, nuolatinio ir visapusiško rinkos mechanizmo naudojimo, prisitaikymo prie neišvengiamų klimato kaitos poveikių būtinybė.

Be to, ES vykdo veiklą ir tarptautiniu mastu – ji padeda ES nepriklausančioms šalims sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją. Šiuo metu ji dirba su šalimis visame pasaulyje, padėdama įdiegti atsinaujinančių energijos šaltinių ir energijos vartojimo efektyvumą didinančias sistemas – taip siekiama geresnės gyvenimo kokybės ir darnaus vystymosi. ES teikia finansinę paramą programoms, tarp jų saulės energijos programai, pagal kurią tiekiamas švarus geriamas vanduo Sahelio regione, energijos efektyvumo gerinimo ir atsinaujinančių išteklių naudojimo skatinimo programoms Kinijoje, miškų sodinimo projektams, kuriais siekiama sukurti pajamas iš švaraus vystymosi mechanizmų Pietų

¹ Pagal 1993 m. gruodžio 15 d. Tarybos sprendimą 94/69/EB dėl Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos sudarymo (OL L 33, 1994 2 7).

² KOM(2005)35 galutinis, 2005 2 9 – Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui: „Kaip užkirsti kelią klimato kaitai“ http://europa.eu.int/comm/environment/climat/pdf/comm_en_050209.pdf

Amerikoje, veiklai, susijusiai su institucinių pajėgumų didinimu klimato kaitos klausimais Indijoje.

ES jau padarė didelę pažangą. Tolesnė pažanga priklauso nuo to, kaip greitai ir kruopščiai valstybės narės įgyvendins Bendrijos teisės aktus ir vidaus priemones. Remiantis ES-15 valstybėms narėms sudarytu planu, matyti, kad Kioto protokole numatyti tikslai gali būti pasiekti, jei, kaip ir planuota, valstybės narės įgyvendins papildomas vidaus priemones ir naudosis lanksčiais mechanizmais.

Tačiau ES pastangos nėra apribotos vien tik įsipareigojimų pagal Kioto protokolą įgyvendinimu. ES pasisako už didesnę emisijos mažinimą per ateinančius dešimtmečius siekiant sustabdyti pasaulio klimato kaitą. ES yra įsipareigojusi tiek kiek jai priklauso prisidėti prie pasaulinių pastangų mažinant žmogaus kišimąsi į klimato sistemą.

1.1. Nacionalinės aplinkybės

- Europos Sąjungos institucijų sistema yra unikali – 25 valstybės narės perduoda suverenią teisę nepriklausomoms institucijoms spręsti kai kuriuos klausimus.
- ES-15 bendrasis vidaus produktas (BVP) nuo 1995 iki 2002 m. realiai padidėjo 18 % (vidutiniškai didėjo daugiau kaip 2 % per metus) – tai vertė didėti šiltnamio efekto sukeliančių dujų emisiją.
- Energijos intensyvumas gerokai sumažėjo nuo 1990 m.
- Šiuo metu atsinaujinanti energija sudaro 6 % tiekiamos energijos, ir tikimasi, kad šis procentas labai išaugs per kelerius ateinančius metus.
- Žemės ūkio paskirties žemės plotų yra vis mažiau, o miškų plotai nuolat plečiami.

1.2. Šiltnamio efektą sukeliančių dujų inventoriūs

- Bendra šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisija ES-25 (neįskaitant žemės naudojimo paskirties pakeitimo ir miškų ūkio) sumažėjo daugiau nei 5 % nuo 1990 iki 2003 m. ES-15 ji sumažėjo beveik 2 % per tą patį laikotarpį.
- ES-15 vidutiniškai per pastaruosius penkerius metus emisija buvo beveik 3 % mažesnė nei 1990 m.
- Anglies dioksido (CO₂) ir kitų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisija padidėjo 1,3 % ES-15 2003 m. lyginant su 2002 m. Tai įvyko daugiausia dėl anglies naudojimo gaminant elektrą padidėjimo 2003 m.

1.3. Politika ir priemonės

- 2005 m. ES pradėjo veikti pirmoji tarptautinė prekybos CO₂ emisijos leidimais sistema.
- Didžioji dalis politikos ir priemonių, Komisijos paskelbtų ES prioritetu, įgyvendinta pagal Europos klimato kaitos programą (EKKP).
- EKKP išlieka pagrindinis politikos pagrindas siekiant spręsti klimato kaitos uždavinį, jos antrame etape sutelkiant dėmesį į transporto sektorių (įskaitant aviacijos ir motorinių

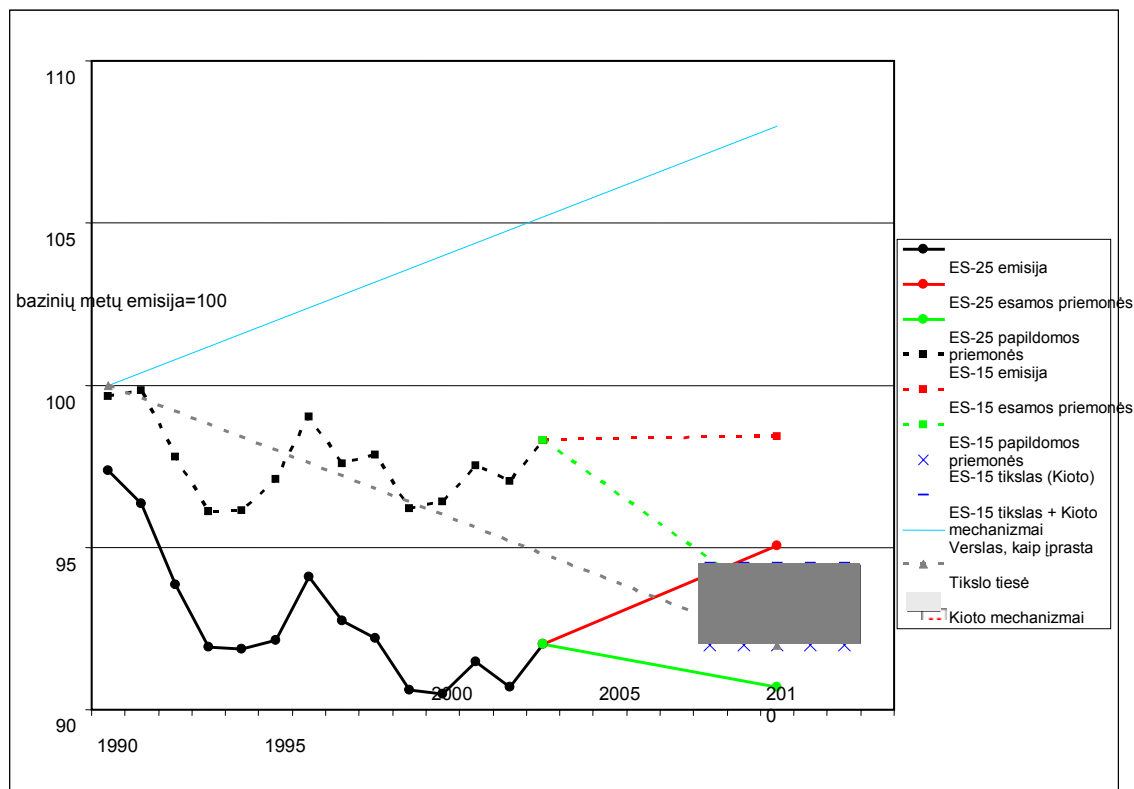
transporto priemonių išmetamus teršalus), anglies dvideginio surinkimą bei saugojimą ir ES vaidmenį mažinant pažeidžiamumą bei skatinant prisitaikymą.

- Europos bendrija įgyvendina naujus politikos veiksmus daugumoje sektorių.
- Sąsaja su Kioto mechanizmais užtikrins, kad ES prekybos emisijos leidimais sistema padėtų perduoti technologijas besivystančioms šalims.
- Europos bendrijos veiksmai stiprina ir remia daug nacionalinių priemonių, susijusių su klimato kaita.

1.4. Planai

- Numatoma, kad 2010 m. dėl jau įgyvendinamų priemonių šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisija ES-25 bus 5 % mažesnė nei 1990 m.
- Numatoma, kad 2010 m. dėl jau įgyvendinamų priemonių ES-15 šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisija (be LULUCF) bus 1,6 % mažesnė nei baziniais metais. Įskaičiuojant valstybių narių numatomą emisijos sumažinimą, kurį jos planuoja pasiekti naudodamos Kioto mechanizmus, numatoma, kad 2010 m. emisija bus 4,1 % mažesnė nei baziniais metais.
- Įgyvendinant tik esamas ir pasiūlytas papildomas priemones numatoma iki 2010 m. ES-25 sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisiją 9,3 % lyginant su 1990 m. lygiu ir iki 2010 m. ES-15 sumažinti emisiją 6,8 % lyginant su emisija baziniais metais. Naudojant Kioto mechanizmus iki 2008–2012 m. bendra emisija bus 8 % mažesnė lyginant su baziniais metais, o tai atitinka bendrus Kioto tikslus.

1 diagrama: Faktinė ir numatoma emisija (be LULUCF) ES-15 ir ES-25

Pastabos: y ašies rodiklis reiškia konkrečius bazinius metus. Tai beveik visų valstybių narių 1990 m. duomenys, kuriuose nurodomas CO₂ metano (CH₄) ir nitrito oksido (N₂O) teršalų kiekis, o 1995 m. – fluorintų dujų, išskyrus tai, kad: baziniai metai CO₂, CH₄ ir N₂O Vengrijai yra 1985–1987 m. vidurkis, Slovėnijai – 1986 m., o Lenkijai – 1988 m.; baziniai fluorintų dujų metai Prancūzijai ir Suomijai yra 1990 m. Tai reiškia, kad 1990 m. vertė nėra tiksliai 100. Kaip įprasta, numatytuose verslo įmonių emisijos duomenyse neatsižvelgiama į politiką ir priemones, susijusias su klimato kaita.

1.5. Pažeidžiamumo įvertinimas, klimato kaitos poveikis ir prisitaikymo priemonės

- Numatomas jūros lygio kilimas gali turėti įtakos 68 mln. ES gyventojų.
- Manoma, kad temperatūra pakils, sukeldama daugiau mirčių dėl aukštos temperatūros vasarą, bet mažiau mirčių dėl šalčio žiemą.
- Manoma, kad padidės kritulių kiekis Šiaurės Europoje, o Pietų Europoje – sumažės ir padidės sausrų galimybė.
- Europos Komisija jau vykdo tam tikras priemones, susijusias su prisitaikymu, įgyvendindama visoje ES ankstyvojo perspėjimo apie potvynius ir miško gaisrus sistemas.
- Nauji darbai įgyvendinant padedančias prisitaikyti priemones planuojami ateinančiame Europos klimato kaitos programos etape.

1.6. Moksliniai tyrimai ir sistemingas stebėjimas

- Šeštojoje pagrindų programoje klimato kaitos teminei sričiai numatytas 2,12 mlrd. EUR biudžetas. Sumą numatyta padidinti Septintojoje pagrindų programoje.
- Tarptautinis bendradarbiavimas yra neatskiriama prioritetinių teminių sričių dalis.

- Europos Sąjunga remia labai įvairius projektus, susijusius su moksliniais klimato kaitos tyrinėjimais, prisitaikymu ir klimato kaitos įtakos sumažinimu.
- Europos Komisijos Jungtinis tyrimų centras (JTC GD) daugiausia vykdo pagrindinių politikos sričių, įskaitant klimato kaitą, tyrimus.
- ES, būdama Žemės stebėjimo grupės (ŽSG) nare, siekia visiškai naujo žemės stebėjimo sistemų koordinavimo ir derinimo siekiant sukurti Visuotinę žemės stebėjimo sistemų sistemą (VŽSSS).

1.7. Finansiniai ištekliai ir technologijos perdavimas

- Europos Sąjunga yra svarbi donorė vystomojo bendradarbiavimo srityje.
- Konkreti strategija buvo pasiūlyta, ir šiuo metu įgyvendinamas veiksmų planas siekiant skatinti ES šalių partnerių plėtrą sprendžiant uždavinius, susijusius su klimato kaita.
- Beveik 200 projektų, kurių bendras biudžetas yra 300 mln. EUR, pripažinti kaip daugiau ar mažiau su klimato kaitos klausimais susiję projektai.
- Bendradarbiavimas su besivystančiomis šalimis tyrimo ir mokslo technologijų srityse yra pagrindinis ES strategijos, susijusios su klimato kaita ir plėtra, įgyvendinimo įrankis. Visos šalys partnerės gali dalyvauti Bendrijos mokslinių tyrimų programoje (Šeštoji pagrindų programa).

1.8. Švietimas, mokymas ir visuomenės informavimas

- Europos Komisija vadovaujasi atviro valdymo principais ir visuomenei teikia daug įvairiapusiškos informacijos.
- Europos Komisijos tinklavietė yra išsamus informacijos apie Bendrijos veiksmus ir problemas, įskaitant klimato kaitą, šaltinis.
- Europos Komisijos teikiami Europos apdovanojimai už nuopelnus aplinkos apsaugos srityje įsteigti siekiant skatinti bendroves, kurios labai prisideda prie darnaus vystymosi, ir pripažinti jų nuopelnus.
- „Žalioji savaitė 2005“ buvo skirta klimato kaitai – jos metu sutelkiamos aplinkos apsaugos suinteresuotosios šalys, kurios „garsiai galvoja“, kaip galėtume elgtis kitaip.
- ES valstybės narės remia JT veiklą, kurią ji vykdo pagal JTBBBB 6 straipsnį (Švietimas, mokymas ir visuomenės informavimas). Nuo 2002 m. veikla apėmė kelis regioninius mokymus, JT vykdomus parengiamuosius informacijos kliringo namų kūrimo internete darbus ir individualių valstybių narių vykdomą veiklą.